

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2016

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píseň nad Labem

Viativické muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Galerie Melantrich
Rakčálovice

Městské muzeum
Sádská

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Palackého 68
290 55 Poděbrady
IČO: 00069841

Úvod

Polabské muzeum se v roce 2016 řídilo *Plánem činnosti PM na rok 2016* a plnilo řadu dalších úkolů, které vstaly v průběhu roku neplánovaně a bylo je nutno řešit. Jedním z hlavních stanovených cílů bylo udržení počtu návštěvníků a příjmů Polabského muzea z hlavní činnosti. Tento cíl byl zdárně naplněn a opět zaznamenán nárůst návštěvnosti.

V roce 2016 Polabské muzeum spravovalo následující pracoviště:

- **Polabské muzeum Poděbrady** (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- **Památník krále Jiřího z Poděbrad** (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- **Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem**, areál muzea v přírodě
- **Vlastivědné muzeum Nymburk** a objekt bývalé židovské synagogy,
- **Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem**,
- **Galerie Melantrich Rožďalovice** (provoz omezen),
- **Městské muzeum Sadská** (provoz silně omezen a expozice zpřístupněna zájemcům jen po předchozí domluvě),
- **Centrální depozitář Sadská.**

V prvním čtvrtletí uplynulého roku byl po administrativní a finanční stránce uzavřen projekt spolufinancovaný Evropskou unií – Rozšíření areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Nově postavené a přenesené objekty byly v průběhu prvních měsíců roku 2016 zařízeny a se začátkem sezóny zde byl zahájen provoz. Jeden z objektů, památkově chráněná chalupa z Oskořínku, je prozatím ještě ve stádiu dokončování, neboť jeho finalizace potřebuje jisté technologické přestávky, které jsou, s ohledem na použité materiály časově náročné a zároveň probíhá oprava oken a dveří. V závěru roku 2016 byla zdárně podána 1. monitorovací zpráva tohoto projektu.

V průběhu roku se konaly administrativní přípravy na veřejnou zakázku malého rozsahu, jejímž záměrem byl výběr nejvhodnějšího architekta – projektanta na vytvoření kompletní projektové dokumentace na rekonstrukci budovy a expozic Vlastivědného muzea Nymburk. Vítězem vyhlášené veřejné zakázky malého rozsahu se následně stala firma RAM projekt s.r.o. Výsledná projektová dokumentace by měla být k dispozici v průběhu I. pololetí 2017.

V II. pololetí byla ještě vyhlášena druhá veřejná zakázka malého rozsahu, a to na opravu oken a dveří památkově chráněného domu z Oskořínku. Vítězem této soutěže se stala firma A. Q. s. r. o. s tím, že opravu provedou do 31. 5. 2017.

Probíhala též jednání mezi městem Rožďalovice a Středočeským krajem, neboť město Rožďalovice projevilo zájem o získání objektu Galerie Melantrich Rožďalovice, Husova 30, jež je ve správě Polabského muzea a Středočeský kraj je vlastníkem. V posledních letech, po odchodu dlouholeté pracovnice paní Svatavy Krumpholcové, nebylo ze strany Polabského muzea možné zde již realizovat plnohodnotné výstavy a i návštěvnost v posledních několika letech v této lokalitě je minimální. Provoz objektu se pro Polabské muzeum stával ekonomicky i organizačně velmi náročným. Proto po vyhodnocení veškerých vlivů bylo rozhodnuto souhlasit se záměrem města Rožďalovice a objekt dát k dispozici zřizovateli (Středočeskému kraji) k dalšímu využití, jako pro Polabské muzeum zbytný majetek. Do konce roku 2016 zatím změna majitele neproběhla.

Hospodaření

Polabské muzeum v roce 2016 hospodařilo s celkovou částkou ve výši **16.409.583,49,- Kč**. Příspěvek od zřizovatele (Středočeského kraje) na provoz činil **12.507.957,- Kč** (před změnami příspěvek ve výši **10.540.000,- Kč**). Příspěvek Polabského muzea byl výši **3.901.626,49,- Kč**, který vzešel z hlavní činnosti organizace, což je prodej vstupenek (3.004.000,- Kč) a dále jej tvoří příjem za prodané zboží, jako jsou suvenýry a publikace (507.000,- Kč). Zbytek tvořily další příjmy vycházející z činnosti Polabského muzea.

V roce 2016 Polabské muzeum získalo ještě další finanční prostředky nad rámec prostředků od zřizovatele, a to v I. pololetí finanční neúčelový dar ve výši 10.000,- Kč. Ve II. pololetí finanční prostředky z rozvojových projektů ve výši 800.000,- Kč (oprava oken a dveří domu z Oskořínku), které však budou použity až v roce 2017 a 40.000,- Kč na realizování vydání Vlastivědného zpravodaje Polabí, dále Polabské muzeum získalo 397.270,- Kč za provedený neinvestiční archeologický výzkum.

V Polabském muzeu vykonal zřizovatel (Středočeský kraj – Odbor kontroly) ve dnech 29. 2. až 4. 3. 2016 veřejnoprávní kontrolu hospodaření PO za období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015. Zjištěné nevýznamné nedostatky byly následně odstraněny. V listopadu 2016 proběhla veřejnosprávní kontrola Odboru kontroly Středočeského kraje, a to kontrola plnění přijatých opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole hospodaření (z března 2016) s výsledkem, že nebyly zjištěny nedostatky a zjištěné nedostatky byly ve stanovených termínech odstraněny a případně se v kontrolovaném období již dále nevyskytují. V únoru 2016 se uskutečnila kontrola z oblasti zdravotního pojištění od Všeobecné zdravotní pojišťovny s výsledkem bez závad. V listopadu 2016 ještě následovala kontrola OSSZ v oblasti plnění povinností v oblasti nemocenského a důchodového pojištění s výsledkem bez závad.

Organizační záležitosti

V pracovním poměru bylo v Polabském muzeu v roce 2016 celkem zaměstnáno na 39 osob, tj. na přepočtené úvazky 28 osob. V Polabském muzeu pracovalo celkem 12 odborných pracovníků.

Personální stav Polabského muzea se v roce 2016 zvětšil o nově příchozí zaměstnance a návrat z rodičovské dovolené. Od 1. 2. 2016 nastoupil do pracovního poměru Mgr. Miroslav Kratochvíl, a to na pozici kurátora Muzea Sadská a správy budov. Pro zajištění rozšířeného provozu expozičních prostor Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem nastoupila k 1. 3. 2016 na částečný úvazek na pozici dokumentátorky a pokladní/průvodkyně Michaela Babicová. Kolegovi Bc. Jakubu Citterbardovi se k 1. 3. 2016 úvazek po jeho ročním působení rozšířil (z 0,5 na 1), a následně převzal agendu evidence sbírek Polabského muzea. V souvislosti s odchodem, po téměř ročním působení, k 31. 8. 2016, Mgr. Adama Votruby, Ph.D. z pozice historika PMP, přešel na tuto pozici kolega Mgr. Miroslav Kratochvíl. Od října se na částečný úvazek po rodičovské dovolené vrátila do knihovny Polabského muzea Mgr. Hana Šebestová. Ke konci roku 2016 ukončila spolupráci dlouholetá sezónní pokladní v Památníku krále Jiřího z Poděbrad, paní Marie Radovnická a také dlouholetá průvodkyně v Polabském muzeu Poděbrady, Jana Nováková.

Expozice

V průběhu roku měli návštěvníci Polabského muzea k dispozici celkem 13 stálých expozic. Mnohé expozice jsou však poskládány zpravidla z několika na sebe navazujících částí, či se v mnoha ohledech doplňují. Příkladem je expozice v PNM Přerov nad Labem, která se skládá z mnoha dílčích částí tvořící celek s názvem *Život lidu na polabské vesnici od poloviny 18. do poloviny 20. století*. Novinkou sezóny 2016 bylo zahájení provozu v nově zbudované části skanzenu, která vyrostla v roce 2015 v rámci projektu spolufinancovaného z prostředků EU. Současně byly i kompletně reinstalovány všechny stálé expozice, neboť součástí projektu byla i výměna dožilého výstavního mobiliáře stálých expozic.

Nová expozice „Koření“ v chalupě z Draha v areálu PNM Přerov nad Labem

Provozní premiéru v roce 2016 si též odbyla stálá expozice v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, která poprvé prezentuje i dějiny města Lysá nad Labem a samozřejmě zde má významné místo i prezentace života a díla prof. Bedřicha Hrozného, lyského rodáka a rozluštitel chetitštiny (tato část expozice pod názvem *Bedřich Hrozný a Chetitě*).

V Polabském muzeu Poděbrady byla rozšířena i plocha stálé expozice o prostor chodby v I. patře, a to pomocí panelů prezentující historii Poděbrad – *Poděbrady než byly lázněmi* (4. 3. 2016).

V souvislosti s rekonstrukcí objektu staré školy v Rožďalovicích, ukončil provozovatel (město Rožďalovice) provoz zde umístěné Pamětní síně rodáků a přátel Rožďalovic a Polabské muzeum převzalo zpět své zde vystavené sbírkové předměty.

Výstavy Polabského muzea v roce 2016

Pro návštěvníky Polabského muzea bylo připraveno v průběhu roku na 20 výstav, další 3 výstavy pokračovaly z předchozího roku a ukončeny byly dle plánu v prvních měsících roku 2016. Z uvedeného počtu bylo 10 výstav vlastních, tj. připravených Polabským muzeem a 10 výstav bylo převzatých nebo zapůjčených, případně zapůjčený vystavovaný materiál, zpracovaný do výstavy.

Tradičně nejúspěšnější výstavou v roce 2016 byla opět vánoční výstava ve skanzenu, následovaná další tradiční velikonoční výstavou *Jaro na vsi*. Ovšem tato výstava během svého zahájení měla rekordní návštěvnost, neboť v průběhu prvních 2 týdnů trvání ji navštívilo přes 10 tisíc návštěvníků. Nemalý podíl na návštěvnosti obou těchto výstav mají doprovodné programy (pravidelné víkendové předvádění lidových řemesel) a dílničky pro organizované předškolní a školní děti.

Paní režisérka Šárka Váchova – vernisáž výstavy v Polabském muzeu Poděbrady

K dalším úspěšným muzejním výstavám patřila výstava pořádaná v Polabském muzeu Poděbrady, a to *Chaloupka na vršku a jiné pohádky z ateliéru Šárky Váchové* (výstava loutek a dekorací z českých animovaných pohádek), která zaznamenala výrazný návštěvnický úspěch. Realizace této výstavy byla možná jen pouze významné finanční podpoře od Středočeského kraje.

Mimo plán byla v Polabském muzeu Poděbrady uskutečněna třídní výstava hub, která byla uspořádána ve spolupráci se Spolkem houbařů Poděbrady.

Bez výstav bylo muzeum v Sadské, které je mimo provoz a případní návštěvníci mají možnost, po předchozí domluvě, navštívit pouze stálou expozici. Bez výstavy byla i Galerie Melantrich Rožďalovice, která je personálně neobsazena a pro provoz Polabského muzea zbytná.

Polabské muzeum Poděbrady

2015 – 14. 2. 2016: **Veronika Doulíková: Ilustrace a Camera Cagliostro** - Filmové loutky a dekorace. Výstava k výročí 25 let finsko-české spolupráce v animované tvorbě

4. 3. 2016 – 29. 5. 2016: **Pomník krále Jiřího**. Výstava připomínající 120. výročí odhalení sochy krále Jiřího z Poděbrad na poděbradském náměstí

4. 3. 2016 – 24. 4. 2016: **Z knižních fondů Polabského muzea aneb Co míval Jan Hellich na nočním stolku**

3. 4. 2016 – 29. 5. 2016: **Stanislava Líznerová: Křehká krása**. Výstava fotografií motýlů Polabí

6. 5. 2016 – 28. 8. 2016: **Dobrodružství cyklistiky**. Výstava k historii cyklistiky v Polabí

2. 6. 2016 – 30. 9. 2016: **Dalmácie - Plavby po Jadranu ... nejen ta známá místa**. Výstava fotografií z turisticky zajímavých míst v Dalmácii

9. 9. 2016 – 13. 11. 2016: **Chaloupka na vršku a jiné pohádky z ateliéru Šárky Váchové**. Výstava loutek a dekorací z českých animovaných pohádek.

16. 9. 2016 – 18. 9. 2016: **Výstava hub**

2. 12. 2016 – 15. 1. 2016: **Vánoční čas v domácnosti našich prababiček**

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem

12. 3. 2016 – 17. 4. 2016: **Jaro na vsi** - tradiční velikonoční výstava v celém areálu skanzenu

14. 3. 2016 – 3. 6. 2016: **Lidový oděv ve středním Polabí a jeho sběratelka Barbora Hoblová**

17. 4. 2016 – 30. 10. 2016: **Z historie baráčnictva v Přerově a nejbližším okolí - Ohlas svérázového hnutí v našem kraji**

19. 6. 2016 – 30. 10. 2016: **Iva Hüttnerová - Staré dobré časy**. Výstava ze soukromé sbírky Ivy Hüttnerové, která má ráda "staré dobré časy" a je sběratelkou předmětů z domácnosti, zejména textilií.

17. 11. 2016 – 30. 12. 2016: **Lidové Vánoce v Polabí** - tradiční vánoční výstava v celém areálu skanzenu

Vlastivědné muzeum Nymburk

2015 – 27. 3. 2016: **Sport v Nymburce**

1. 2. 2016 – 30. 3. 2016: **Místa utrpení smrti a hrdinství, vězni z českých zemí v nacistických koncentračních táborech**

22. 4. 2016 – 4. 9. 2016: **Nymburk v malém** - výstava odznaků, medailí a plaket s nymburskou tematikou ze soukromé sbírky

7. 10. 2016 – 27. 11. 2016: **O zaniklé vesnici Kří.** Výstava o středověké historii Kerska
7. 10. 2016 – 8. 1. 2017: **Reklama.** Výstava přináší pohled do širší vývojové etapy reklamy prostřednictvím letáků, prospektů, plakátů a dalších papírových „nosičů“ vlastního obchodního záměru.
2. 12. 2016 – 15. 1. 2017: **Bronislav Kuba – Keramika – Kouzlo Vánoc**

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

28. 10. 2015 – 19. 6. 2016: **Bohumil Hrabal**
28. 6. 2016 – 30. 10. 2016: **Kubánská příroda – flora a fauna.** Výstava kubánských fotografií převážně endemických druhů rostlin a zvířat vyskytujících se pouze v oblasti Kuby.
27. 11. 2016 – 26. 2. 2017: **Já, Honzička** - malby, vitráže, šperky

Výstavy mimo prostory Polabského muzea

Na základě požadavků vytvořilo Polabské muzeum pro jiné pořádající subjekty následující výstavy:

21. 5. 2016: **18. ročník Hrabalova Kerska**, Kersko (František Sýkora)
18. 4. – 24. 4. 2016: **Čolci, mloci a ti druzí.** Výstava ocasatých obojživelníků ve Stanici přírodovědců DDM hl. m. Prahy. Zapůjčení vlastních velkoformátových fotografií ocasatých obojživelníků ČR a živých zástupců jednoho druhu. (RNDr. Martin Šandera, Ph.D.)
Od 6. 9. 2016: **Bohumil Hrabal.** Výstava literární tvorby Bohumila Hrabala. Umístěno v mázhauzu městského úřadu v Nymburce (Mgr. Jana Kavánová)
6. 9. - 5. 10. 2016: **S Bohumilem Hrabalem v Dobrušce.** Pivovar Dobruška (Mgr. Jana Kavánová)
Od 1. 10. 2016: **Historie evangelického sboru ve Velenicích.** Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Velenicích (Mgr. Andrej Lamprecht)
2. 12. 2016 – 31. 1. 2017: **Rožďalovice a Rožďalovicko v pravěku.** ZŠ a MŠ Rožďalovice (Mgr. Andrej Lamprecht)

Výstava v zahraničí

Ve spolupráci se Středočeským krajem (odbor Kancelář hejtmána) byla připravena dlouhodobá výstava fotografií ze života Bohumila Hrabala, prezentována italském Fermu, které je partnerským městem Nymburka a Středočeský kraj je partnerem celé provincie

Návštěvnost

V roce 2016 byl zaznamenán opět nárůst návštěvnosti, neboť Polabské muzeum (6 muzejních pracovišť) navštívilo celkem **68 689** osob, což je o **3 145** návštěvníků více než předchozí sezónu – nárůst o 4,8%. Z celkového podílu návštěvnosti bylo platících celkem 57 778 (nárůst o 4,7%) a neplatících 10 911 (zpravidla děti předškolního věku, návštěvníci s volným vstupem, účastníci vernisáží apod.).

Nejvýznamnější nárůst návštěvnosti byl zaznamenán v Polabském muzeu Poděbrady, kdy přišlo v průběhu roku 7 031 návštěvníků, což je proti předchozímu období nárůst o 2 300 osob, tj. o 48,6% (!). Vyšší počet návštěvníků byl zaznamenán i v Památníku krále Jiřího z Poděbrad (o 11%), Vlastivědném muzeu Nymburk (o 4,3%). Po rekonstrukci nově otevřené Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem výrazný nárůst prozatím nezaznamenalo, spíše byla návštěvnost v dlouhodobém průměru a návštěvníci si musí opět cestu do muzea najít. V celkových číslech ale byla zaznamenána drobná stagnace návštěvnosti Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, kde návštěvnost proti mimořádnému roku 2015 zaznamenala o 1 043 osob méně, tj. pokles o 2%. Dle statistiky měsíční návštěvnosti byl pokles zaznamenán až v prosinci, kdy na vánoční výstavu přišlo o 3 550 návštěvníků méně, než v minulém roce, ale stále se jedná o druhou nejvyšší celkovou návštěvnost od roku 2004. V Galerii Melantrich Rožďalovice se nepořádala žádná výstava s ohledem na neobsazené pracovní místo a celkovou koncepci Polabského muzea. Muzeum Sadská má provoz omezený – personálně není zajištěno a na objednání jej navštívilo celkem 183 osob (181 žáků zdejší ZŠ), tj. nárůst oproti předchozímu roku o 221%.

Návštěvnost Polabského muzea v roce 2016

	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem		Polabské muzeum Poděbrady		Památník krále Jiřího		Muzeum Bedřicha Hrozného		Vlastivědné muzeum Nymburk		Galerie Melantrich Rožďalovice		Městské muzeum Sadská		Celkem
	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	Zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	
leden	0	0	521	27	0	0	29	3	104	9	0	0	0	0	693
únor	0	0	407	15	0	0	125	13	86	9	0	0	0	0	655
březen	9541	1701	281	267	450	21	192	20	287	10	0	0	0	0	12770
duben	2073	328	174	13	816	50	132	17	158	11	0	0	0	0	3772
květen	2216	307	260	8	1123	99	242	93	166	13	0	0	0	0	4527
červen	2417	773	445	14	1112	66	260	21	263	10	0	0	0	0	5381
červenec	2802	847	363	18	1506	108	162	16	166	22	0	0	0	0	6010
srpen	2709	906	392	39	1698	135	49	7	171	22	0	0	0	0	6128
září	2207	1020	611	190	1123	82	58	13	97	9	0	0	0	0	5410
říjen	1179	218	1319	210	962	54	161	16	232	29	0	0	2	0	4382
listopad	3487	565	598	78	176	10	56	37	167	8	0	0	181	0	5363
prosinec	10139	2179	742	39	0	0	44	6	339	110	0	0	0	0	13 595
celkem	38 770	8 844	6 113	918	8 966	625	1 510	262	2 236	262	0	0	183	0	68 689
Celkem	47 614 ↓		7 031 ↑		9 591 ↑		1 772 ↑		2 498 ↑		0 ↓		183 ↑		

↓ ↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Zajímavé jsou informace získané ze statistiky návštěvnosti, kde je dlouhodobě zaznamenán nárůst počtu návštěvníků z kategorie Dospělých (tj. za plné vstupné) a kategorie Rodina. V roce 2016 muzeum navštívilo i více návštěvníků v organizovaných školních skupinách. Jediný pokles by zaznamenal u skupiny studentů - individuální návštěvníci.

Rozložení skupin návštěvníků dle zaplaceného vstupného

	Dospělí (plné vstupné)	Děti 6–15 (snížené vstupné)	Studenti (snížené vstupné)	Senioři (snížené vstupné)	Rodinné (snížené vstupné)	Školní skupiny (snížené vstupné)	Ostatní skupiny (snížené vstupné)	Celkem platících	Celkem Zdarma	Celkem
Celkem	21 404 ↑	3 600 ↑	1 854 ↓	9 428 ↑	6 449 ↑	12 677 ↑	2 366 ↑	57 778 ↑	10 911 ↑	68 689 ↑

↓ ↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Přednášky

Přednášková činnost Polabského muzea je vhodnou prezentací nových poznatků z přírody, historie a dalších oblastí. Zvláště zájmu se těší přednášky s cestopisnou tematikou, které mají v programu již své pevné místo. Na pracovištích Polabského muzea se uskutečnilo 11 přednášek, které vyslechlo celkem **193** posluchačů. Nejenom na půdě Polabského muzea své zajímavé přednášky prezentovali zaměstnanci muzea (M. Šandera, J. Hrabětová, A. Lamprecht, O. Rašín, J. Citterbard), ale i na jiných místech, které pořádali jiní pořadatelé a organizace, např. dlouhodobý cyklus ve spolupráci s Domovem důchodců Lysá nad Labem v rámci univerzity III. věku. Okruh posluchačů a zároveň účastníků měly také akce pořádané přírodovědcem Martinem Šanderou: akce 5. 5., Žabí kvákání I, Stará Lysá – Hladoměř, a 6. 5., Žabí kvákání II, Lysá nad Labem – Hrabanovská černava. Tyto akce byly pořádány jako muzejní večery Polabského muzea a zároveň byly součástí oslav Dne Země v Lysé nad Labem. Typem akce se jednalo o exkurze a zároveň přednášky pod širým nebem.

Přednášky 2016

Datum	Přednášející	Název přednášky	Místo konání	Počet osob		
				platící	neplatící	celkem
13.01.2016	Ing. Mgr. Jiří Lehejček	Island	PMP	29	3	32
27.01.2016	Mgr. Lukáš Pešout	Zrod Izraelského etnika ve světle archeologických pramenů	PMP	28	8	36
10.02.2016	RNDr. Tomáš Matějček, Ph.D.	Těžba písku na Poděbradsku a Nymbursku a její dopady na životní prostředí	PMP	11	6	17
11.02.2016	Michal Plavec	Letec Oldřich Filip	VMNBK	5	1	6
24.02.2016	Mgr. Luděk Vacín, Ph.D.	Vůdcovský kult Klementa Gottwalda	PMP	8	4	12
15.03.2016	RNDr. Martin Šandera, Ph.D.	Žabí stehýnka a želví polévka aneb Česká herpetofauna v ohrožení	PMP	11	4	15
31.03.2016	Asaf Auerbach	Příběh "Wintonova dítěte"	VMNBK	11	3	14
06.04.2016	Mgr. Petr Lazurko	Fakta a nejčastější mýty a omyly Prusko-rakouská válka 1866	PMP	9	5	14
18.10.2016	PhDr. Jana Hrabětová	Norsko a Norové - pohledem etnografa	PMP	12	5	17
22.10.2016	Mgr. Andrej Lamprecht	Počátky konfliktů	PMP	3	3	6
06.12.2016	Jiří Rejsek	Vánoce v Maroku	PMP	20	4	24
Celkem				147	46	193

Lektorské a doprovodné programy, přednášky ve školách

Polabské muzeum pro organizované školní skupiny nabízí celou řadu doprovodných či lektorských programů, a to jak ke stálým expozicím, tak i ke krátkodobým výstavám. Jsou to např. lektorské programy a programy ve stálých expozicích – Příběh Polabí, Příběh archeologie, B. Hrozný, historie Lysé nad Labem, Středověký Nymburk a Bohumil Hrabal nebo k aktuálně probíhajícím výstavám (v roce 2016 to bylo k výstavám: *Veronika Doutlíková: Ilustrace a Camera Cagliostro: Filmové loutky a dekorace, Dobrodružství cyklistiky – éra vysokého kola v Čechách, Vánoční čas v domácnosti našich prababiček*). Doprovodné programy navštěvují žáci od mateřských po střední školy. Jejich organizací a přípravou se zabývá především muzejní pedagog PM (A. Šeberlová). Zajímavou akcí bylo „Sobotního tvořivého odpoledne“ 13. 2. 2016 konané v rámci výstavy „Filmové loutky a ilustrace“, kde měli návštěvníci možnost nahlédnout do zákulisí tvorby loutkových filmů a vyrobit si vlastní loutku.

V roce 2016 se uskutečnilo v Polabském muzeu (Poděbrady, Nymburk, Lysá nad Labem) celkem 76 lektorských programů pro 1 454 žáků a studentů. Z toho se uskutečnilo 11 lektorských programů k propagaci knihovny Polabského muzea v rámci projektu „Celé Česko čte dětem“ ve dnech 7., 14. a 21. 3. 2016, za účasti 255 dětí z poděbradských mateřských a základních škol. Kromě lektorských programů přednesli odborní pracovníci pro školní mládež 20 tematických přednášek (např. B. Hrabal), které si poslechlo na 425 posluchačů, a to jak v prostorách Polabského muzea, tak i přímo ve školách, kam za nimi přednášející docházejí.

V PNM Přerov n. L. byly v průběhu velikonoční a vánoční výstavy pro objednané školní výpravy připraveny řemeslné dílničky a každý malý účastník si mohl pod lektorským dohledem vytvořit malý dárek z připraveného materiálu a hotový výtvar si odvézt s sebou domů.

Badatelská služba

Rozsáhlý sbírkový fond Polabského muzea slouží ke studiu a získávání informací nejen odborné, ale i laické veřejnosti. Nejvíce jsou při bádání využívány sbírky písemností uložených v archivech pracovišť Polabského muzea a muzejní knihovna. Celkem odborní pracovníci Polabského muzea v roce 2016 vyřídili na 295 písemných badatelských dotazů a požadavků a odbavili na 108 badatelů.

Publikační činnost

Publikační činnost patří k důležitým výstupům činnosti odborných pracovníků Polabského muzea:

Aranka Součková:

Et Zlámalová Cílová, Z. – Drábková, K. – Kněžů Knížová, M.: Odlišný přístup k restaurátorskému zásahu u kombinovaných předmětů datovaných do 19. Století. Zpráva Vlastivědného muzea v Olomouci. Společenské vědy. Olomouc, 31, 0/2015, 75 – 87, recenzované neimpaktované periodikum.

Et Štěpánek, I.: 25. Výročí založení Komise konzervátorů-restaurátorů. Fórum pro konzervátory-restaurátory. Brno 2016, 155 – 156, recenzované neimpaktované periodikum.

PhDr. Jana Hrabětová:

Kalendář na rok 2017 „Pohlednice z minulosti Poděbrad“ – 53 pohlednic z muzejní sbírky, uspořádání a doprovodné texty – Vydavatel KIC Poděbrady

10 článků s fotografiemi z muzejního archivu na pokračování pro Poděbradské noviny „Poděbrady než byly lázněmi 1848 – 1906“

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

Šandera M., 2016: Zjištění výskytu skokana štíhlého na lokalitě Jamborovka v Poděbradech. Vlastivědný zpravodaj Polabí 45: 45 – 49.

Šandera M., 2016: Ropucha zelená v polích Na Vošticí u Lysé nad Labem. Vlastivědný zpravodaj Polabí 46: 61 – 67.

František Sýkora

Sýkora Fr., 2016: 15. Let muzejní expozice B. Hrabala. Vlastivědný zpravodaj Polabí 45: 82 – 86

Odborné konference a semináře

Odborní pracovníci opět v průběhu roku 2016 využívali možností zúčastnit se mnoha různých odborných setkání, seminářů či konferencí, a to jako pořadatelé, či přispěvatelé nebo posluchači.

Bc. Jakub Citterbard

6. 10. – 8. 10. 2016: Konference: Archeologie barbarů 2016 – „Přechodné a zánikové horizonty u barbarů“ - Mikulov

17. 11. – 19. 11. 2016: Seminář: Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů - Deštné v Orlických horách -

22. 11. 2016: Seminář: Detektory kovů v archeologii 2016 – Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě

Mgr. Jana Kavánová

6. 9. 2016: S Bohumilem Hrabalem v Dobrušce – přednáška na filmovém semináři Bohumil Hrabal ve fotografii

Aranka Součková:

12. 2. 2016: MosaiCONtempo – dai mosaici di Ravenna ai nostri giorni”. Praha.

10. 5. 2016: Zásady čištění kovových předmětů s ohledem na jejich originální povrch. Praha.

12. 4. 2016: Zasedání Odborné skupiny pro dějiny skla České archeologické společnosti, Praha, Účast na setkáních odborných komisí při Asociaci muzeí a galerií ČR:

18. 2. 2016: Zasedání Rady Komise KR AMG, Brno, Člen Rady Komise konzervátor-restaurátorů AMG ČR; vedoucí sekce KR Středočeského kraje;

22. 2. 2016: Sekce Středočeského kraje Komise KR AMG, SM Rostoky u Prahy,

27. 6. 2016: Odborná skupina Sklo a keramika při KKR AMG Praha, VŠCHT, ustavující schůze, vedoucí odborné skupiny Sklo a keramika KKR AMG

František Sýkora:

12. 9. 2016 – 15. 9. 2016: Konference restaurátorů a konzervátorů, Brno 2016. Posterová prezentace: Vinduška, J.: Unikátní transfer nepáleného zdiva v Přerově nad Labem.

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

11. – 12. 2. 2016: **Zoologické dny – konference**, České Budějovice, poster a abstrakt ve sborníku: Šandera M., Jeřábková L.: Budoucnost želvy bahenní v České republice

22. – 24. 4. 2016: **31. konference České herpetologické společnosti a 3. seminář „Želva bahenní v ČR“**, Lanžhot, hlavní organizátor, vedení exkurzí, přednášky a abstrakt ve sborníku: Šandera M.: Národní den žab, „frogwatching“ a další možnosti v popularizaci obojživelníků a plazů v ČR
Šandera M.: A zase ta želva bahenní aneb novinky českého snažení
poster:

Šandera M., Jeřábková L.: Budoucnost želvy bahenní v České republice

14. – 16. 9. 2016: **Seminář muzejních zoologů a pracovníků ochrany přírody**, Sedmihorky, přednáška: Šandera M.: Zmizela nejhroženější žába ČR z Českého ráje?

MgA. Alena Šeberlová:

10. 5. 2016: konference „Perspektivy české muzejní edukace“ – Náprstkovo muzeum v Praze

14. 9. 2016: 40. celostátní seminář knihovníků muzeí a galerií – Muzeum východních Čech v Hradci Králové

PhDr. Jan Vinduška:

13. 10. 2016: Seminář: Nová koncepce rozvoje muzejnictví a její rozvojový potenciál pro galerie a jejich zřizovatele, Veletržní palác – Národní galerie v Praze

Ediční činnost

Hlavní ediční a nakladatelskou činností Polabského muzea v roce 2016 bylo vydání dvou čísel *Vlastivědného zpravodaje Polabí 45/2014 a 46/2015* (výkonný redaktor RNDr. Martin Šandera, Ph.D.).

Ve spolupráci s Kulturním a informačním centrem Poděbrady byl vydán kalendář na rok 2017 - Pohlednice Poděbrad z minulosti. Podklady připravila PhDr. Jana Hrabětová.

Propagační činnost a další akce pro veřejnost

K prezentaci akcí a činností využívá Polabské muzeum vlastní webové stránky (www.polabskemuzeum.cz) či facebookové profily a Twitter, ale také další média a výlepové služby. V posledních letech s výrazným pozitivním vlivem na návštěvnost prezentovaných míst je využívání billboardových ploch a tzv. citilightů v prostorách pražského metra, doplněné o letáčky umístěné na mnoha distribučních místech nejen v Praze.

Webové stránky Polabského muzea (www.polabskemuzeum.cz), které slouží jako základní informační zdroj při prezentaci aktuálních výstav a dalších zajímavostí, včetně fotogalerií z uskutečněných akcí Polabského muzea, navštívilo v roce 2016 celkem 65 215 unikátních návštěvníků, z nichž je 70 % nových a 30% návštěvníků vracejících se. Významným komunikačním a propagačním prostředkem Polabského muzea jsou ale facebookové profily jednotlivých pracovišť – [Poděbrady](#), [Nymburk](#), [Přerov n. L.](#) a [Lysá n. L.](#) a účet na [twitteru](#).

Významný vliv na propagaci jednotlivých muzejních pracovišť má jejich prezentace ve sdělovacích prostředcích, především v televizních stanicích, ale i v rozhlase. V průběhu roku bylo

natočeno několik televizních a rozhlasových reportáží či pořadů za účasti odborných pracovníků Polabského muzea (J. Vinduška, J. Hrabětová, M. Šandera), které propagovaly akce a činnost Polabského muzea. Mnoho informací o výstavách a expozicích Polabského muzea bylo zveřejněno formou novinových článků a informací v regionálním tisku (Nymburský zpravodaj, Lyské listy, MF DNES, 5+2, Nymburský deník, Mělnický deník, Poděbradské noviny). Svou činnost a aktuální výstavy propagovalo Polabské muzeum například také na poděbradském Dni dětí, kterého se každoročně zúčastní cca 600 dětí a dospělých z Poděbrad a okolí.

Slavnostní zahájení provozu nově zbudované části skanzenu se uskutečnilo dne 28. 3. 2016 vysvěcením kapličky v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem, kterého se za přítomnosti několika desítek přítomných ujal správce farnosti P. Mikuláš Uličný. Kaplička je jedním z nově postavených objektů ve skanzenu v rámci projektu ROP.

Významnou událostí byla v pondělí 18. 4. 2016 návštěva manželky prezidenta republiky, paní Ivany Zemanové. Ta v rámci prezidentské návštěvy Středočeského kraje zavítala na prohlídku skanzenu (PNM) Přerov nad Labem, který si se zájmem v doprovodu ředitele Polabského muzea prohlédla. Paní Zemanovou doprovázela paní Eva Peterová, manželka hejtmana Miloše Petery.

K významným návštěvám Polabského muzea patřil také Felix Andres Leon Carballo, Chargé d'Affaires Kuby v České republice, který se zúčastnil slavnostního zahájení výstavy *Kubánská příroda – flora a fauna*, jež se uskutečnila v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem 27. 6. 2016.

Polabské muzeum se i v roce 2016 zapojilo do festivalu muzejních nocí a bylo to již po deváté. Hlavním místem konání této akce bylo Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, kde se skanzenová muzejní noc odehrála v sobotu 4. 6. 2016, a to po šesté. Muzejní noc v Poděbradech se konala 10. 6. 2016, a zde hlavním tématem byla výstava o historii cyklistiky, doplněná komentovanou prohlídkou a divadelním představením v klášterní zahradě. Kromě expozice a výstav v hlavní budově měli návštěvníci též možnost využít večerní komentované prohlídky Památníku krále Jiřího z Poděbrad.

Muzejní noc ve skanzenu, 4. 6. 2016

Muzejní noc v Polabském muzeu Poděbrady, 10. 6. 2016

Se zvýšeným zájmem návštěvníků se opět setkala akce *Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky*, konaná v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem 27. 8. 2016. Akci, jejímž hlavním aktérem byla osobnost režiséra Zdeňka Trošky a jeho diktáty ve staré škole, doplňovala výstava kostýmů z filmových pohádek (uloženo v barrandovském Fundusu) a bohatý doprovodný program zaměřený převážně na dětské návštěvníky. Ti měli možnost si na několika stanovištích vyzkoušet svoji zručnost a důvtip, za což byli všichni účastníci odměněni.

Účinkující na akci Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky, 27. 8. 2016

Tradicí se již stává spolupráce Polabského muzea s obcí Přerov nad Labem a Českým rozhlasem při akci *Dožínková slavnost – v zámku a podzámčí*. Akce se uskutečnila 24. 9. 2016, v areálu

Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem a přerovském zámku, který byl při této příležitosti opět veřejnosti zpřístupněn a kde se odehrávala část doprovodného programu.

V rámci EHD 2016 se uskutečnil v Nymburce 10. 9. 2016 Den otevřených dveří na archeologickém výzkumu, který v průběhu léta provádělo Polabské muzeum v ulici na Rejdišti v Nymburce. Návštěvu, s komentářem Mgr. A. Lamprechta o průběhu archeologického výzkumu, této archeologické zajímavosti – odhalené základy domu mydláře ze 16. století, si nenechalo ujít na 500 zájemců.

Pravidelně též pokračovalo v roce 2016 setkávání členů *Společnosti přátel starého Nymburka a Přírodovědného klubu Polabí*. Setkání se konají v pravidelných termínech v prostorách Polabského muzea, a to v Nymburce či Poděbradech a jsou obohacena zajímavými přednáškami nejen členů klubů.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový fond pod názvem Sbirka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Sbirka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sbírký Polabského muzea je Středočeský kraj, zřizovatel Polabského muzea.

Sbirka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstecka
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Stěžejní činností práce se sbírkami v roce 2016 byla důsledná činnost při správě bohatého sbírkového fondu Polabského muzea. Hlavní pozornost byla zaměřena na reorganizaci a ukládání přestěhovaných sbírek v centrálním depozitáři, kam byly v uplynulém roce převezeny další sbírkové předměty z knihovního fondu z nevyhovujících prostor. Tuto činnost doprovází i nezbytná inventarizace sbírkového fondu v centrálním depozitáři a tvorba lokačních seznamů.

Další činnost odborných pracovníků byla dělena mezi vyřizování badatelských dotazů, správu a revize sbírkových fondů (zrevidováno 4 944 předmětů), přípravu a realizaci přednášek, výstav a expozic.

Speciální požadavky jsou kladeny na pracovní činnost archeologa, který vedle standardní muzejní práce, vykonává i některé úkony na poli státní památkové péče v oblasti archeologie. Jsou to vydávání vyjádření k některým stavebním činnostem a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, či průzkumy archeologických lokalit.

V roce 2016 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
0	42	60	1	3

V Archivu Polabského muzea (spravujícím cca 65 běžných metrů sbírky písemností) probíhá revize – k 31. 12. 2016 zrevidováno 38 bm.

Probíhala též digitalizace evidence sbírek (provedena digitalizace 17 400 katalogizačních karet v systému BACH) a fotodokumentace sbírkových předmětů, dokumentů a fotografií ze sbírky písemností v archivu Polabského muzea a lidové architektury v rámci okresu Nymburk.

Konzervování a restaurování

Odborným restaurátorským zásahem prošlo pouze na 20 jednotek sbírkových předmětů, a to s ohledem na dlouhodobou nemoc restaurátorky. Základním ošetřením ale prošlo významné množství sbírkových předmětů prezentovaných ve výstavách Polabského muzea (Pomník krále Jiřího, Z knihovních fondů PM, Dobrodružství cyklistiky či Nymburk v malém). Kapacita konzervátorsko-restaurátorského pracoviště byla též plně využita při základním zpracování a roztřídění nálezů (Bc. Jakub Citterbard) pocházejícího z archeologického výzkumu v ulici Na Rejdišti v Nymburce.

Služeb externích restaurátorů bylo využito v 18 případech, a to při restaurování nábytku, obrazů, jízdního kola (unikát nacházející se v podsбірce Vlastivědné muzeum Nymburk) či umělecko-historických předmětů, a to v částce téměř 300 000,- Kč. Služeb externistů bylo využito i u dalších 8 sbírkových předmětů, a to při provedení restaurátorského průzkumu či restaurátorského záměru.

Sanačním konzervačním zásahem zvaným fumigace, dezinfekční zákrok proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu, prošel v roce 2016 celý Centrální depozitář Sadská (2x – v jarním a podzimním období) a expozice a depozitáře v Poděbradech, Nymburce, Lysé nad Labem a objekty areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem (1x) v celkovém nákladu 65 048,- Kč.

K dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací patří monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty, jak v expozicích, tak v depozitářích a s tím související případná opatření na dodržování vhodných klimatických podmínek pro jednotlivé sbírkové předměty či soubory předmětů.

Knihovna Polabského muzea

Knihovna Polabského muzea, evidovaná dle knihovního zákona, spravovala ke konci roku 2016 na 35 687 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu činil celkem 64 knihovních jednotek (nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea). Během roku se uskutečnilo celkem 267 výpůjček, a to jak zaměstnanci PM, kteří knihovnu využívají v rámci své odborné činnosti, tak také studenty a dalšími badateli, pro které je muzejní knihovna dostupným zdrojem informací.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy

Polabské muzeum v roce 2016 spravovalo celkem 35 objektů:

- 33 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 4 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem, bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech a roubený patrový měšťanský dům v Rožďalovicích – Galerie Melantrich). Z celkového počtu 33 objektů se 25 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech, Nymburce, Sadské a Rožďalovicích.

- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk).
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka.
- 2 muzejní pracoviště v objektech jiných vlastníků (Muzeum Sadská – pronájem 2. patro domu, Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

V průběhu roku 2016 byla prováděna nezbytná údržba objektů a areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Jednalo se zpravidla o zednické a tesařské práce, které není možné s ohledem na odborné provedení a náročnost vlastními silami provádět (oprava komunikací a povrchů venkovních expozic zemědělských strojů, opravy dřevěných plotů, střech, vnějších omítek apod.).

V dalších objektech ve správě Polabského muzea byla prováděna jen nejnutnější údržba v rámci běžného provozu či odstraňování provozních závad a havárií. V budově Polabského muzea došlo k havárii vnitřního vodovodního vedení v kuchyňce pro zaměstnance, což si následně vyžádalo větší zásah spojený s rekonstrukcí celého prostoru kuchyňky včetně výměny dožilé kuchyňské linky. Počátkem září 2016 bylo nutné odstranit další havárii na hlavní vodovodní přípojce v budově Polabského muzea v Poděbradech, spojené s její částečnou rekonstrukcí a navazujícími zednickými pracemi.

Na objektu Centrálního depozitáře byla nutná rekonstrukce dešťových okapů, svodů a dešťové kanalizační soustavy. V Centrálním depozitáři se též provedly drobné opravy a úpravy v interiérech včetně doplnění a zesílení mechanického zabezpečení objektu. K běžné údržbě patří i péče o zeleň, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem).

Samostatnou kapitolou je nezbytná údržba a péče o vozový park Polabského muzea. Vozový park tvoří Škoda Felicia Kombi r. v. 1998, a vůz Škoda Forman r. v. 1994, který však v závěru roku byl odstaven z provozu, neboť náklady na opravy před STK by byly neúměrné a neekonomické a mnohé zjištěné závady neumožňují bezpečný provoz na pozemních komunikacích.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků (kompletní rekonstrukce hromosvodů na Centrálním depozitáři, na budově kláštera v Poděbradech či na objektu Vlastivědného muzea Nymburk).

V druhém pololetí roku se podařilo zrealizovat ve spolupráci se zřizovatelem, Středočeským krajem, Odborem krajského investora veřejné zakázky malého rozsahu. Jedna zakázka se týkala realizace projektové dokumentace na rekonstrukci Vlastivědného muzea Nymburk a druhá na opravu oken a dveří domu z Oskořínku v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Obě zakázky budou realizovány v I. pololetí roku 2017.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2016 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2016 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v únoru 2017

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.